

‘Iedereen wist dat Ad Smit fratsen had’

De Amsterdamse commissaris Ad Smit wordt vervolgd voor het fetêren van familie en vrienden met politiegeld. Binnen het korps is ‘Adje Latje’ geliefd en gehaat.

- Marcel Haenen

13 juni 2017 om 16:55

Foto Amaury Miller

Zijn leven lang is Ad Smit (1952) politieman in Amsterdam. Hij begon in 1976 als wachtcommandant op bureau Leidseplein. Hij werkte als rechercheur, was districtschef van de politie in de binnenstad en was twintig jaar lang de onverschrokken politiebaas in Oost. In die laatste voorname baan was Smit verantwoordelijk voor het deel van de stad waar onder meer de Arena en de Ziggo Dome zijn gevestigd. Dat blijken nu de ‘plaatsen delict’ die hem aan het eind van zijn carrière ten val brengen.

Commissaris Smit [wordt door het OM in Amsterdam vervolgd](#) wegens verduistering in dienstbetrekking. Op kosten van de politie trakteerde hij jarenlang familieleden, vrienden en collega's op voetbalwedstrijden in de Arena van Ajax en Oranje. Ook nam hij mensen mee naar concerten in de Ziggo Dome en trakteerde hij op etentjes. Uit onderzoek dat de rijksrecherche de afgelopen acht maanden deed op verzoek van zijn Amsterdamse baas Pieter-Jaap Aalbersberg zou zijn gebleken dat hij duizenden euro's van het politiebudget zou hebben verkwist.

Tientallen politiemensen

Smit, die al sinds november op non-actief is gesteld, hoorde het nieuws over zijn vervolging dinsdag op zijn vakantieadres in Zuid-Frankrijk. Vooral de aankondiging dat een speciaal politieteam een „oriënterend onderzoek” begint naar tientallen politiemensen die mogelijk van Smits’ diensten hebben geprofiteerd, wekken zijn verbazing.

„Dan hebben ze wel een paar jaar werk”, zegt Smit aan de telefoon. Hij noemt de kwestie „een circus”. Volgens hem is er niet veel aan de hand en wordt hij geslachtofferd vanwege „doorgeslagen integriteit”.

Seizoenskaarten

Het onderzoek naar Smit begon vorig jaar. De man die Smit in 2014 opvolgde als districtschef, commissaris Chris Koers, ontving tot zijn verbazing een rekening voor vier seizoenskaarten voor Ajax. Hij zag alleen de rekening en niet de entreebewijzen. Mei vorig jaar deed Smits baas Aalbersberg daarop aangifte tegen hem.

De affaire rond Smit en het grote vervolgonderzoek komen op een buitengewoon ongelukkig moment voor de politie. De organisatie wordt geplaagd door een reeks ernstige integriteitschandalen.

Niet alleen dienen er strafzaken tegen agenten wegens ernstige corruptie, er lopen sinds vorig jaar ook disciplinaire onderzoeken tegen leden van de centrale ondernemingsraad van de politie én een strafrechtelijk onderzoek tegen de voorzitter Frank Giltay. Reden: het verspillen van delen van het riant jaarlijkse budget van 1,6 miljoen euro van de Centrale Ondernemingsraad (COR) aan etentjes, hotels en dienstreizen.

Marcel Haenen schreef al over de Centrale Ondernemingsraad van de politie: [Kledingtips, reiskosten naar Curaçao, badeendjes en communicatie-advies](#). De ondernemingsraad van de politie declareerde er op los.

Strafontslag

Een dezer dagen wordt bekend of Giltay zich voor de strafrechter zal moeten verantwoorden. In dat geval zal korpschef Erik Akerboom waarschijnlijk het voornemen tot strafontslag van Giltay aankondigen.

Het wachten is bovendien op de conclusies van het onderzoek van de zogeheten commissie-Ruys. Op last van de minister van Veiligheid en Justitie onderzoekt deze commissie al een klein jaar of COR-leden min of meer werden omgekocht door voormalig korpschef Gerard Bouman om in te stemmen met de reorganisatie van de nationale politie. Bouman heeft Giltay persoonlijk geld geleend en bevorderde hem vlak voor zijn afscheid.

Geliefd en gehaat

De vervolging van Smit heeft de verhoudingen binnen de nationale politie – en in de eenheid Amsterdam in het bijzonder – verder op scherp gezet. „Hij is evenzo geliefd als gehaat binnen het korps”, zegt een ervaren Amsterdamse agent.

Smit wordt door een aantal oudere collega's in de hoofdstad gezien als een onconventionele en toffe smeris. Hij heeft de bijnaam 'Adje Latje' omdat hij het liefste zelf voorop gaat bij een spannende achtervolging en het desnoods hardhandig inrekenen van verdachten. De Arena „was zijn kindje”, [schreef de Amsterdamse wijkagent Jack Druppers deze maand op politie-site wep.nu](#). Smit had „decennia lang vrije toegang tot feestlocaties en maakte daar nooit een geheim van”, aldus Druppers.

'Krankzinnig'

De vervolging van Smit ligt gevoelig omdat hij vertegenwoordiger is van de traditioneel machtige oude Amsterdamse politietop die het graag breed liet hangen. Hij heeft invloedrijke vrienden zoals de voormalige Amsterdamse korpschefs Eric Nordholt en Bernard Welten.

Nordholt [omschreef](#) Smit in 2015 tegenover de *Volkskrant* nog als een modelagent. Het was volgens Nordholt „krankzinning” dat Smit als districtschef door de reorganisatie van politie in 2014 op zijn eigen functie moest solliciteren. Dat weigerde Smit en dus wachtte hem het lot dat de afgelopen jaren menige overtollige hoge politieman trof. Bij gebrek aan echt werk werden ze duurbetaald adviseur. „De politie heeft kerels nodig, mannen die vooroplopen als het oorlog is. Er zijn er maar weinig zoals hij en er zullen er ook nog maar weinig van komen”, zei Nordholt over Smit.

Kaartjesgate

De belangrijkste bondgenoot van Smit binnen de politie is nu Bernard Welten. De twee mannen, allebei vele jaren woonachtig in Breukelen, waren volgens collega's „twee handen op één buik” en gingen samen met echtgenotes op vakantie.

Bernard Welten. Foto Robin Utrecht/ANP

Welten was van 2004 tot 2011 korpschef van Amsterdam en is met een salaris van ruim 250.000 gulden de [absolute topverdiener van de politie](#). Hij is begin dit jaar gehoord door de rijksrecherche in het onderzoek naar 'kaartjesgate'. Welten staat tegenwoordig op de loonlijst als 'buitengewoon adviseur' bij de Nationale Politie.

Gouden Gang

Smit vindt zelf dat hij in zijn loopbaan ten onrechte nooit een plekje kreeg in de 'gouden gang' waar de top van de Amsterdamse politie zetelt op het hoofdbureau aan de Elandsgracht. Eigenlijk had hij korpschef moeten worden, vertelde hij regelmatig tegen bevriende collega's. Smit heeft tot nu toe niet publiekelijk gereageerd op het lopende onderzoek. Hij is begin dit jaar getroffen door een licht herseninfarct en kon daardoor pas slechts één keer door de rijksrecherche worden gehoord.

Nepotisme

Pieter-Jaap Aalbersberg. Foto Jerry Lampen/ ANP

In de politietop zijn er ook genoeg functionarissen die het prima vinden dat er wordt opgetreden tegen Smit en zijn politievrienden. Voor hen is de commissaris iemand die via een jarenlange verdeel-en-heers tactiek een belangrijke positie wist te bekleden. Door nepotisme zou hij zich in de top hebben weten te handhaven. Met name de nieuwe generatie politiemensen vindt het de hoogste tijd dat de christelijke gereformeerde Pieter-Jaap Aalbersberg, sinds 2011 de baas van de Amsterdamse politie, de regels op het gebied van integriteit aanscherpt.

Aalbersberg heeft intern laten weten een 'grote schoonmaak' te willen houden. „Shit happens. Dit is de kans er een einde aan te maken”, is zijn boodschap aan zijn medewerkers. Het nieuwe oriënterende onderzoek dient ook om „duidelijkheid te scheppen in een milieu waar de wildste geruchten de ronde doen”.

Lees ook dit interview met Pieter-Jaap Aalbersberg: [Mijn agenten hebben het te druk voor hun werk](#)

Gesloten cultuur

Binnen de politie was jarenlang angst om het netwerk van mannen als Smit en Welten tegenover je te krijgen, zeggen bronnen. Commissaris Liesbeth Huyzer, die in 2005 als zij-instromer bij de Amsterdamse korpsleiding kwam te werken, is nu de hoogste vrouw binnen de Nederlandse politie.

Liesbeth Huyzer. Foto Olaf Kraak/ ANP

Vlak voor haar aanstelling in de korpsleiding per 1 maart van dit jaar zei ze in [een interview met NRC](#) dat ze in de herensociëteit van de Amsterdamse politie „een zware tijd” heeft gehad.

„Er waren daar alleen maar leidinggevendenden die vanaf hun achttiende al bij het korps Amsterdam werkten. Er was al honderd jaar een gesloten cultuur van vriendengroepen. De leiders werden rondgepompt naar dezelfde functies”, zei ze.

Integriteitschandaal

Een andere hooggeplaatste Amsterdamse politiemann zegt niet verbaasd te zijn over de bevindingen van de rijksrecherche. „Iedereen wist dat Ad fratsen had. Er hing altijd een zweem om hem heen dat het niet klopte”.

Erik Akerboom, sinds maart 2016 de hoogste baas van de politie, noemt het „heel frustrerend” dat er weer een integriteitschandaal is binnen zijn korps. „Ik sluit niet uit dat in de nabije toekomst meer integriteitkwesities het licht zien. Het is telkens heel triest en schadelijk als de politie zo in het nieuws komt, maar ik wil zo transparant mogelijk zijn”, aldus de korpschef. Hij zegt een „duidelijk signaal te willen afgeven dat wij als politie en ik als korpschef staan voor integriteit. Daar moet de samenleving op kunnen rekenen.”

Kopstukken die onderzocht worden

De voornaamste politieagenten die in het oriënterende onderzoek rond Smit onderzocht zullen worden, zijn:

Pieter-Jaap Aalbersberg (1959, Hoogvliet) is sinds 2011 de baas van de Amsterdamse politie. Hij dreigde in juni 2015 zelf ook besmet te raken in het ‘gratis kaartjes schandaal’. Hij wilde graag naar het concert van Mark Knopler in de Ziggo Dome en informeerde bij zijn secretaresse hoe hij aan kaartjes kon komen. Dat bleek via Ad Smit snel te worden geregeld. Maar vervolgens kostte het Aalbersberg naar eigen zeggen enorm veel moeite om alsnog zelf te betalen voor de toegangsbewijzen. Hij zegt te kunnen aantonen dat hij uiteindelijk betaald heeft voor die kaartjes.

Bernard Welten (1955, Breda) is buitengewone adviseur van de politie. Hij laat via een woordvoerder weten dat het „heel goed” is dat ‘kaartjesgate’ nader wordt onderzocht. Hij wil niet zeggen of hij ook wel eens geprofiteerd heeft van gratis voetbal- of concertkaartjes.

Liesbeth Huyzer (1961, Breda). Het enige vrouwelijke lid van de nationale korpsleiding heeft naar eigen zeggen in haar tijd in Amsterdam twee keer van Smit voetbalkaartjes afgenomen. Een keer voor haar twee zonen als compensatie omdat ze één keer plotsklaps was gaan werken terwijl ze op eigen kosten in de Arena zat. Ze heeft nog een keer voor haarzelf kaartjes gehad toen ze te horen kreeg dat er stoelen ‘over’ waren en noemt dit „achteraf onjuist”.

[Opmerkingen? Mail ons](#)

.

Lees ook deze artikelen

- [Amsterdamse politiecommissaris wordt strafrechtelijk vervolgd](#)
[Het Amsterdamse Openbaar Ministerie gaat de Amsterdamse politiecommissaris Ad Smit \(64\) strafrechtelijk vervolgen wegens het jarenlang op grote schaal fêteren van familieleden, vrienden en collega's op kosten van de politie.](#)
[13 juni 2017](#)
- [Diversiteit](#)
[Amsterdamse politie overweegt toestaan hoofddoek](#)
[Dat zegt de A'damse korpschef in het AD.](#)
[18 mei 2017](#)